

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОБОРОНИ УКРАЇНИ ІМЕНІ ІВАНА ЧЕРНЯХОВСЬКОГО
ДИПЛОМАТИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ ІМЕНІ ГЕННАДІЯ УДОВЕНКА ПРИ МЗС
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Сучасна філологія: теорія та практика

Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної конференції

19 квітня 2022 року

м. Київ

*Бенькевич Г. А.,
викладач кафедри іноземних мов та перекладознавства
Навчально-наукового інституту психології
та соціального захисту
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*

КАТЕГОРІЯ ДОБРА У ОСОБИСТІСНОМУ ПРОСТОРИ ЛЮДИНИ

В процесі суспільного розвитку особистість набуває ті соціальні характеристики, які допомагають їй бачити своє місце у світі комунікації, оцінювати його і активно перетворювати. Основним мотиватором до розвитку для людини є цінності, відомі ще від античності. Вони доступні через мовно-фразеологічну спадщину Стародавніх Греції та Риму і транслюють людству культуру та менталітет того часу, а водночас містять незмінні постулати буття.

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. у світогляді переважає антропоцентричний принцип, а основним об'єктом дослідження вчених стає мовна картина світу та її складові – концепти. «Концепт» – «глобальна одиниця смислової діяльності», «квант структурованого знання», «одиниця семантичного простору мови» [2, с. 7], «уявлення про фрагмент світу», «національний образ з ознаками індивідуального уявлення» [2, с. 14].

Мовлення людини доповнюють фразеологізми, які допомагають удосконалити мислення і збільшують словниковий запас. Вони є мірилом культури та інтелекту особистості мовця.

Приймаючи рішення, встановлюючи життєві орієнтири, люди змінюють власні традиційні уявлення, правила моральної поведінки. Поступово створюючи свою сутність, людина орієнтується на світ людської культури, зокрема на ідею добра.

На різних етапах суспільного розвитку уявлення про добро містили у собі ідею корисності, цінності, у тому числі, і матеріальних благ, майна тощо. З розвитком духовної культури й моралі як її складової під добром розуміється все те, що забезпечує розвиток у суспільстві і людині. Це гуманність, свобода, єднання людей, духовна злагода. Це доброзичливість і взаємодопомога, взаєморозуміння і співпраця, милосердя і повага, співчуття і співпереживання, все те, що забезпечує не стільки етикетну, скільки моральну культуру спілкування. За визначенням «Великого тлумачного словника сучасної української мови» «добро» означає: 1. Усе позитивне в житті людей, що відповідає їх інтересам, бажанням, мріям; благо; // Добра, корисна справа, вчинок і т. ін.; 2. у знач. присудк. сл., розм. Про задоволення, яке хтось відчуває від певного становища, певних обставин і т. ін.; 3. Сукупність належних комусь речей, предметів, цінностей і т. ін.; майно [3, с. 232].

Добром у етиці оцінюють позитивну поведінку, явище чи подію. Воно ототожнюється з духовним началом. Добра людина по-особливому комунікує. З нею комунікують такі ж добрі, гармонійні, емоційні люди, альтруїсти, які вміють співпереживати, порадити, і завжди перебувають поруч зі своїми друзями.

Платон ототожнював добро з освіченою душею. По-іншому цю душу називають давньою. Вона зуміла пройти всі життєві випробування і зараз її найбільше хвилює все духовне, що ототожнюється з Творцем. Душа має божественне начало та уособлюється з нематеріальними явищами, такими як ідеї, істини, а тіло прагне до пристрастей. Зрілій душі важливо бути у гармонії з тілом і розуміти марність багатьох життєвих бажань.

Антична етика вбачала перевагу душі над тілом у її здатності до пізнання. Наслідком цього стало ототожнення добра зі знанням, а зла – з незнанням, хибністю, неумцтвом. Сократ розумів добро і зло як результат діяльності людини.

Добром в етичному розумінні вважають вільні дії (вчинки) людини та цінності, котрі задовільняють потреби людини (зокрема практично-утилітарні) та абсолютні вселюдські цінності. Різновиди, вияви добра позначаються відповідними термінами. Наприклад, позитивні моральні якості людини, які виявляються в її здатності й готовності робити добро, називають доброчесностями, або чеснотами.

На думку софістів і скептиків, загальне добро для кожного є своє. Іншими словами, люди по-різному розуміють добро. Та основним є те, що для кожної людини воно є добром. «Добро для людини – це активне використання здатностей душі спільно з високою гідністю або доброчесністю» (Арістотель).

Основним завданням добра в історії людства, на думку Арістотеля, є подолання недосконалостей людської душі. Добро, на його думку, є у вчинках, думках, завдяки добрим людям. В основі добра є безкорисливість і відсутність прагнення навіть найменшої винагороди. Це можливо лише при наявності в людини не менш досконалої душі, гідності, чеснот та ін. [1].

Арістотель вбачав сенс життя у служінні та чиненні добра іншим. Він говорив, що людині властиве добро. Лише самопізнання і відвертість, дотримання власних гуманних принципів дає поштовх до розвитку чеснот.

Сучасний світ інтенсивно масштабується. Особливого статусу набувають ті зміни, основою яких є міжкультурна комунікація, адже потреба народів у культурному порозумінні, прагнення пізнати духовний світ одне одного, динаміка і суперечливість соціального розвитку призводять до посиленого застосування комунікативних процесів, що набувають постійного, системного характеру. У взаємодії позитивна особистість встановлює добрі відносини, а отже проявляє добро до ближнього.

Література:

1. Арістотель. Никомахова етика. Соч.: В 4 т. М.: Мысль, 1983. 830 с.
2. Попова З. Д., Стернин И. А. Понятие «концепт» в лингвистических исследованиях. В.: Изд-во ВГУ, 1999. 30 с.
3. Словник української мови: в 11 томах. Том 2, 1971.